

Kalotaszeg Reménye

„Várván a mi boldog reménységünket, a mi nagy Istenünk és üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének megjelenését.” (Titusz 2:13)

6. szám, 2016. augusztus

Keresztény szellemiségű, ingyenes havilap

Kalotadámos XIV. századi temploma

A reformáció (4. rész)

Számos európai országban az uralkodó döntésén múltott, befogadásra talál-e azon a helyen a reformáció vagy sem. Ezzel szemben Magyarországon úgy gyökerezett meg e mozgalom, hogy a magyar királyok – habár nem álltak a reformáció oldalán, de – nem is a döntöttek hit dolgában alattvalóik helyett. Ekképpen bekövetkezett az a csoda, hogy a tizenhatodik században Magyarország kilencven százaléka a reformáció oldalára állt.

(folytatás a 2. oldalon)

Egészségünk:

Amit a rákbetegségről tudni kell (1. rész)

A rákbetegség korunk egyik legrettegettebb betegsége. Ha valaki esetében ezt a diagnózist állítják fel, máris részvétellel, esetleg rejtett lemondással tekintünk rá. Az ember általában őrizkedik a veszélytől és az ismeretlentől. Többnyire ezt a betegséget is ilyennek tartják. Jelen cikkünk adatokkal szeretne szolgálni e tekintetben, hogy minél tisztábban lássuk, mivel állunk szemben, és mit tehetünk ellene.

A rákbetegség sok esetben megelőzhető és gyógyítható. Cikkünk második felében kitérünk majd arra is, hogy konkrétan mit tehetünk ennek érdekében

(folytatás a 8. oldalon)

A reformáció (4. rész)

(folytatás az első oldalról)

A reformáció magyarországi megjelenésétől¹ egészen a mozgalom felekezetedéséig, Magyarország trónján három király ült: II. Lajos, aki Mohácsnál elesett a hazáért, I. Ferdinánd Habsburg király, aki II. Lajos sógora volt, valamint Szapolyai János, a keleti országrész királya az ország három részre szakadása után.

Mindhárman megmaradtak a katolikus vallásukban, sőt, ketten közü-

¹ Első írott forrásunk 1521-ből származik.

Tartalom

Kalotaszeg reménye

2016/ 6. szám, augusztus

A reformáció (4. rész) folytatás....	1
Történelmi szótár.....	4
Igemorzsák.....	7
Egészségünk	9
Tízparancsolat (6)	11
Figyelő	14
Imasarak.....	17
Szombat vagy vasárnap?	
folytatás	18
Nyerő kérdés	20
Házastárs-kereső	20
Hirdetések.....	20

lük mindvégig hithű katolikusok maradtak, ennek ellenére nem tettek, avagy nem sikerült hathatós lépéseket tenniük a reformáció ellen.

II. Lajos

„Miféle ember is volt ez a II. Lajos, a mohácsi dráma főszereplője? (...) Koraszülött, de gyorsan koraéretté fejlődött.” Mindössze húsz esztendő volt. A források szerint jóindulatú személy volt, viszont tekintélye alásüllyedt az udvar előtt könnyelmű élete miatt és vallásossága tekintetében is alapos kételyek merültek fel. Fial királyként döntéseiben inkább a tanács és a közvetlen környezete befolyásolta őt. Amikor a kormánytanácsban elnökölt, szótlanul ült, mint aki érzéketlen tanúja a történeteknek, mint aki egyáltalán nem tudja felfogni az ország gondjait³, de ugyanígy mások befolyása mutatkozott meg magánéletében is.

Uralkodásának ideje alatt – a reformáció megjelenésétől a király haláláig – az országgyűlés szigorú rendeleteket hozott a lutheránusok ellen, fej- és jószágvesztést mondva ki az új tan rokonszenvezőire.

E rendeleteknek, ismereteink szerint egyetlen kivétellel, nem volt foganatja, annak ellenére, hogy a reformáció rohamosan terjedt, mind Budán, mind az ország nyugati részeiben. Miért? Mert a király semmit sem tett e rendeletek végrehajtásáért, hiszen az őt befolyásoló közvetlen környezet is ezt várta el tőle.

² Klaniczai Tibor: *Mi és miért veszett Mohácsnál?*, 224. oldal.

³ Fraknói Vilmos: *II. Lajos és udvara: Történelmi rajz*, 7. o.

II. Lajos király (Buda, 1506. július 1 – Mohács mezeje, 1526. augusztus 29).
Tiziano⁴ festménye

Egyébként a magyarság lutheri tanokat ellenző része sem a Szentszék iránti buzgóságból teszi ezt, hiszen 1525-ben, a negyedszázados jubileumi búcsúsládába valakik a pápát és az egyházi méltóságokat átkozó cédulákat dobtak, és a láda is szinte üres maradt, pénz alig volt benne. Ha erről valaki azt gondolná, hogy az átkozó cédulák a magyarok között élő németektől származtak, akkor hadd kérdezzük meg, ki nem tette bele a pénzt a ládába, hogy üres maradt, a németek vagy a magyarok...?

Szóval a magyarok ekkor már kiábrándultak a kor megszokott vallásosságából, és mélyen csalódtak Rómában is, mivel a pápa, habár megígérte, nem küldött segítséget a nándorfehérvári csatára a törökök ellen.⁵ Tehát, a magyarok ekkor már nem hittek a középkor vallásosságában. Akkor mégis miért elleneztek egyesek az új tant Mohács előtt? Talán azért, mert a magyarok természetes és hagyományos ellenségei voltak a németeknek, s így a tőlük eredő tanításban is ellenséget láthatnak kezdetben.

⁴ Tiziano Vecellio (1480 körül – 1576), a velencei reneszánsz festészet kiemelkedő mestere.

⁵ Nándorfehérvár (a mai Belgrád) 1521-beli elestéről van itt szó.

Buda vára 1493-ban

Brandenburgi György

Azok közül, akikre az apa, a Mátyás királyt a trónon követő II. Jagelló Ulászló, végrendeletében rábízta a még gyermekkorú fiát, leginkább Brandenburgi György örgróf hatott az ifjú II. Lajos életére: az a nemesúr, aki később, 1528-ban a németországi Branderburg tartományának reformációját buzgón előmozdítva, a „Jámbor” melléknevet kapta.

Brandenburgi György (1484-1543)

Az örgróf már 1522-ben szimpatizált a lutheri gondolatokkal, amint

ezt a boroszlói ügy is bizonyítja. A lutheránusok ugyanis elűzték az oda való katolikus püspököt, aki ezért panaszával a királyhoz fordult. Az ügy az országtanács elé került, a résztvevők pedig szigorú eljárást sürgettek, ám Brandenburgi György halasztani próbálta a döntést, ami meg is történt, és befolyása nyomán az ügy elnapolódott. Ezután a király magát az örgróftól nevezte ki döntőbírónak, melynek következtében ő a lutheránusokra nézve kedvező döntést hozott. Végül 1524-ben nyíltan is áttért az evangélikus (lutheránus) hitre, aminek folytán egy évvel később el kellett hagynia Magyarországot.

Mint már előző cikkünkben is említettük, az erélyes és célratörő, a reformációval szintén rokonszenvező királynénak, Habsburg Máriának is nagy befolyása volt a királyra.

Habsburg Mária (1505-1558)

Habsburg Mária spanyol hercegnő a kasztíliai-aragóniai uralkodóház sarja volt, I. Fülöp és II. Johanna gyermeke. 12 éves korától az ausztriai Innsbruckban nevelkedett, majd 1521 májusában érkezett meg Budára, ahol megismerte későbbi férjét, Jagelló Lajost. Az esküvőre 1522-ben került sor: Mária ekkor 17, míg Lajos csupán 16 éves volt. A fiatal királyné valóban meg-

szertette férjét, és rövid, néhány éves házasságuk alatt erélyesen mellállt, megpróbálva annak uralkodói tekintélyét megerősíteni. Csakhogy ezzel örökre kivívta azon hatalomra törő urak ellenszenvét, akik az ifjú Lajost is – édesapjához, Ulászlóhoz hasonlóan – bábként szerették volna mozgatni. Meg is tettek minden tőlük telhetőt az „idegen” királyné ellen, számos rosszindulatú pletykát terjesztve róla.

Az ifjú Mária királyné

A királyné legfőbb tanácsadója Brandenburgi György volt, akivel együtt a reformáció mellé pártolt

Cordatus Konrádot és Johann Henc-kelt hívták meg Budára udvari lelkészeknek.

A királyné már ifjú korában, Budán, majd pedig későbbi, németalföldi éveiben is kapcsolatba került a lutheri újító eszmékkel, és titokban érdeklődött is irántuk, azonban – a Habsburg uralkodóház fontos tagjaként – külsőleg mindvégig szilárdan megmaradt családja katolikus hite mellett.

Az 1526-os augusztus 29-i mohácsi csatavesztés híre másnap estére ért el Budára. A királyné és kísérete még aznap éjjel Pozsony⁶ felé menekült, miközben a zúrta-vart kihasználó és rájuk támadó Kun Pál esztergomi várnagy hozzájut a királyné kincseihez. Pozsonyban az özvegy királyné visszautasította Szapolyai János házassági ajánlatát, és Innsbruckba ment. Néhány évre rá

⁶ A mai Bratislava, jelenlegi szlovák főváros, akkor még magyar királyi vár.

bátyja, V. Károly császár, az akkor már 25 éves Máriát kinevezte Németalföld (Hollandia) főkormányzójának. Mária majd 25 éven át nagy gonddal

Mária királyné idősebb korában.
Jan Cornelis Vermeyen (1504-1559)
holland festő műve

igazgatta a 17 németalföldi tartományt, amelynek eredményeképpen kikötők, várak épültek, a kereskedelem és a gazdaság pedig fejlődésnek indult. A volt királyné soha többé nem ment férjhez, élete utolsó három évét pedig hazájában, Spanyolországban töltötte, ahol 53 éves korában meghalt.

Következésképpen, habár a Szentsek és magyarországi hívei a lutheri tanok ellen küzdöttek, és dacára annak, hogy II. Lajos a mohácsi hősi haláláig katolikus maradt, Magyarországon nem érthette túl kemény támadás a reformációt, mert az uralkodót úgy befolyásolta közvetlen környezete, hogy kedvezzen az új lutheri tanok terjedésének.

Filep István,
lelkész, Kolozsvár

(Folytatjuk)

Történelmi szótár:

Protestantizmus

Vajon mit jelent és honnan ered a protestáns szó?

A *protestálni* ige a magyar 'tiltakozni' latinus formája. 1526-ban a dél-németországi Speyerben a német országgyűlés vallási ügyekben szabad kezét adott a német államoknak egy újabb zsinat összehívásáig. 1529-ben azonban V. Károly német-római császár újabb birodalmi nagygyűlést hívott össze ugyanott, amelyen I. Ferdinánd osztrák király elnökölt. Ez alkalommal a reformáció ellenségei elhatározták, hogy gátat szabnak az új irányzatnak, és ennek érdekében olyan javaslat született, amely megakadályozta volna a mozgalom további területekre való

kiterjesztését, és fékezte volna a megszilárdulását ott, ahova már eljutott.

A nagy kérdés az volt, hogy van-e joga Rómának és híveinek beleavatkozni az emberek lelkiismereti szabadságába, megszüntetve az egyéni döntés jogát? A rendkívül veszélyes helyzetben János szász választófejedelem¹ négy másik fejedelemmel és 14 szabad város képviselőivel együtt tiltakozást fogalmaztak meg az elhangzottak ellen, vállalva az ezzel járó halálos veszélyt. E merész lépés híre mindenhova eljutott, és a reformációs mozgalom vezetőit a *protestáló* vagy *protestáns* elnevezéssel illették.

¹ Ő a Luthert munkásságának kezdetén támogató, de időközben elhunyt szászországi Frigyes választófejedelem testvére.

A birodalmat fenyegető viszály lecsendesítésére Károly császár a rákövetkező évben újabb országgyűlést hívott össze a Speyertől nem messze fekvő Augsburgban. A protestáns vezetők elhatározták, hogy ez alkalommal egy pontokba szedett hitvallást nyújtanak be, amelynek megszerkesztésével Luthert, Melanchton és társait bízták meg, melyet azután aláírtak a reformációt támogató fejedelmek is.

Luther nem jelenhetett meg a birodalmi gyűlésen, Isten Lelke azonban jelen volt. A hitvallást felolvasták, és újabb német fejedelmek fogadták el a benne foglaltakat, sőt, maga a császár is elismerte, hogy ezen cikkelyek csak az igazságot tartalmazzák. Ezt nevezük az 1530. évi *augsburgi*, azaz magyarosan *ágostai hitvallásnak*, amely ma is a Lutheránus Egyház hitvallása. Számos nyelvre lefordították, és milliók fogadták el az évszázadok folyamán.

A reformáció terjedése üldözést, háborúkat és rengeteg vérontást vont maga után. Mártírok százezrei, sőt milliói szálltak sírba, kiállva a Bib-

lia igazságáért, mígnem az új mozgalom ügye végül megszilárdult.

A reformáció elfogadóit az 1529-es speyeri tiltakozás óta hívják *protestánsoknak*, és e nevet később kiterjesztették az azóta megjelent evangéliumi mozgalmak híveire is.

(Bibliográfia: Ellen G. White: *A nagy küzdelem*, 11. fejezet: *A fejedelmek tiltakozása*)

Melyek a protestantizmus, azaz a *lutheri* (evangélikus) és a *kálvini* (helvét) vonal fő jellemvonásai?

- A Sola Scriptura², Sola Fide³, Sola Gratia⁴ hármasság elve (Csak a Szentírás, Csak a hit, Csak a kegyelem – latinul)
- A Szentírás anyanyelvi fordításának a nép kezébe való juttatása.⁵
- Krisztus az egyedüli közbenjárónk Istennél⁶ (Szűz Mária és a szentek tiszteletének elvetése, azok szobraival, képeivel együtt).⁷

2 „Semmit se tegyetek az Igéhez, melyet én parancsolok nektek, se el ne vegyetek abból, hogy megtarthassátok az Úrnak, a ti Isteneteknek parancsolatait.” (5 Mózés 4:2)

3 „Megigazulván azért hit által, békeségünk van Istennel, a mi Urunk Jézus Krisztus által.” (Róma 5:1)

4 „Megigazulván ingyen az ő kegyelméből, a Krisztus Jézusban való váltság által.” (Róma 3:24)

5 „... a kinyilatkoztatott dolgok pedig a miénk és a mi fiainké mindörökké, hogy e törvénynek minden igéjét beteljesítsük.” „Sőt, felette közel van hozzád ez Ige: a te szádban és a te szívedben van, hogy teljesítsed azt.” (5 Mózés 29:29, 30:14) „[A béreabeliek]... bevévük az Igét teljes készséggel, naponként tudakozva az Írásokat, ha úgy vannak-e ezek.” (Apostolok Cselekedetei 17:11)

6 „Mert egy az Isten, és egy a közbenjáró is Isten és emberek között, az ember Jézus Krisztus.” (1 Timóteus 2:5)

7 „Ne csinálj magadnak faragott képet, sem semmilyen hasonlót azokhoz, amelyek fenn az égben, vagy amelyek alant a földön (...) vannak. Ne imádd és ne tiszteld azokat...” (2 Mózés 20:4-5)

Speyer városa, számos birodalmi nagygyűlés színhelye

Augsburg

- A hívek egyetemes papságának elve.⁸
- Lelkiismereti szabadság.⁹
- A teljes Úrvacsora (kenyér és bor) híveknek való kiszolgálása, az addigi egy szín alatti (csak ostyával való) áldozás helyett.¹⁰
- Továbbá: a papi nőtlenség, az apáca- és szerzetesrendek, búcsúk és penitenciák (a bűnök pénzért vagy más érdemekért való megbocsátása), a papi feloldozás, a halottakért való ima és közbenjárás, illetve a purgatórium tanításának elvetése.

8 „Ti pedig választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el benneteket.” (1 Péter 2:9)

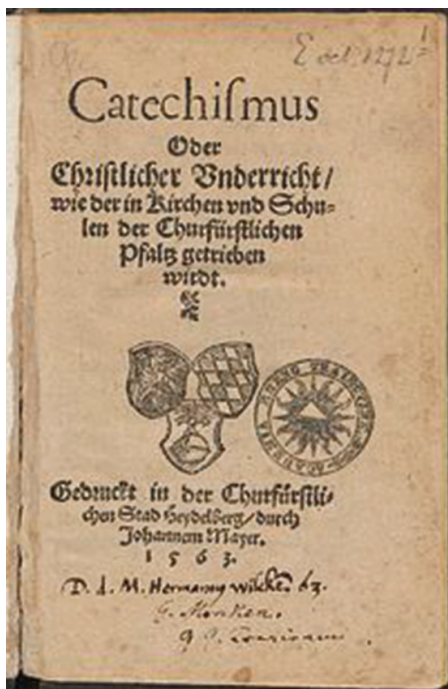
9 „...az életet és a halált adatam előtökbe, az áldást és az átkot: válaszd azért az életet, hogy élhess...” (5 Mózés 30:19)

10 „Mikor pedig évének, vevé Jézus a ke-

nyeret és hálákat adván, megtöré és adá a tanítványainak, ezt mondván: Vegyétek, egyétek – ez az én testem. És vevén a poharat, és hálákat adván, adá azoknak, ezt mondván: Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, az új szövetségnek vére, amely sokakért kiontatik bűnöknek bocsánatára.” (Máté 26:26-28)

Heidelberg, a református káté kiadásának színhelye

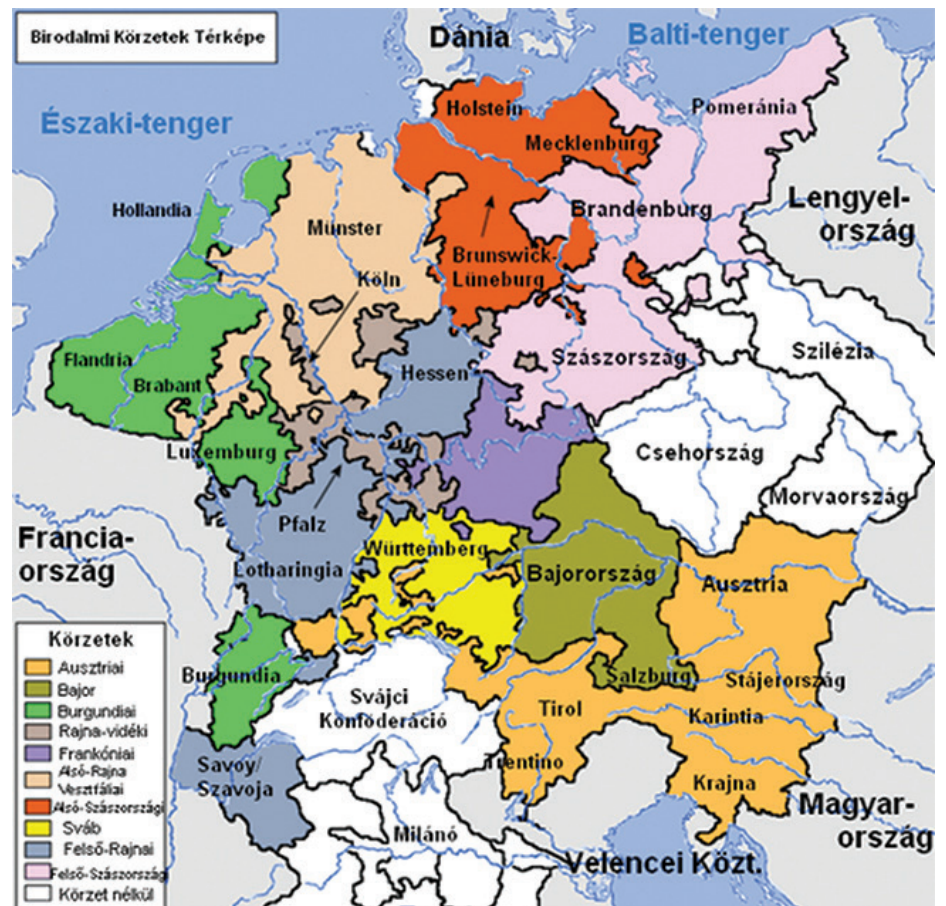
A heidelbergi káté első, német nyelvű kiadásának címlapja (1563)

Mit értünk a Német-Római Birodalom alatt?

476-ban az Odoaker vezette germán seregek végső, megsemmisítő csapást mérték a Nyugat-Római Bi-

rodalomra, és az itáliai félszigeten így egy időre germán királyság keletkezett. Azonban Róma bukásától kezdve mindig megmaradt a Biroda-

lom újjászületésének álma. E cél érdekében, a 800. évben Róma akkori püspöke, III. Leó pápa, Nagy Károly frank királyt római császárrá kiáltja ki

A Német-Római Birodalom körzetei a 16. században

V. Károly (1500-1558) német király és német-római császár, Habsburg Mária királyné bátyja

egy olyan terület felett, amely Közép-Európa egy bizonyos részét foglalta magába. 911-ben Károly utódainak, a karolingoknak utolsó német-ági királya, Gyermek Lajos meghalt, és azontúl az erre jogosult választófejedelmek az öt fő germán törzs vezetői

közül választották ki a mindenkori császárt.

A Szent Német Római Birodalom megnevezést először 1254-ben használták a császárságra, amely voltaképpen sohasem vált a Római Birodalom utódjává, mivel számos független, királyi dinasztiák által vezetett, sokszor egymással harcoló ország, sőt, kisebb birodalmak is alkották – amelyek azonban többé-kevésbé elismerték uralkodójuknak a

német-római császárt. Ezen császársághoz tartozott az idők folyamán a mai Németország, Ausztria, Észak-Olaszország, Lengyelország, Csehország, sőt, még egy ideig Hollandia és Svájc is, különböző más területekkel együtt. A császári címért mindig Ró-

mába is le kellett menni, ahol a pápa megkoronázta az új uralkodót.

1618-ban kitört a Protestáns Unió és a Katolikus Liga közötti 30 éves háború, mely kiterjedt Közép-Európa nagy részére, és a háborúban résztvevő európai országok népessége egyharmadának életét követelte (kb. 8-11 millió halott). 1648-ban, a háborút lezáró vesztfáliai béke alkalmával szavatolták a tagállamok önálló külpolitikáját. 1806-ban pedig, az austerlitz győztes csatáját követően, Napóleon az akkori, német-római császári címet utolsóként viselő II. Ferenc Habsburg-házi uralkodót az e címről való lemondásra kényszerítette, s így ez az év jelenti a születésétől fogva inkább csak elméletben létező Birodalom végét.

A 18. század híres, de sajnos ismert tagadó gondolkodójának, Voltaire-nek (1694-1778) szavait idézném végezetül:

„A Szent Német-Római Birodalom semmiképpen sem volt szent, de német, római, sőt még birodalom sem.”

(J. E.)

Igemorzszak

Félelem

„Szavadat hallám a kertben, és megfélemlém...” (1 Mózes 3:10)

Félelemben élni a legrosszabb dolgok egyike, ami történhet az emberrel. Mert aki fél, az rabságban él. Mégsem született a földre még olyan ember, akit ne szorongatott volna a félelemnek valamilyen formája, hiszen sajnos a rettegésre való készséggel jövünk már a világra, ami aztán egész életünkön át elkísér. Félnünk a

holnapi naptól, a betegségtől, a magánytól, a balesetektől, a haláltól, a szegénységtől, az ártó emberektől, az üdvösség elvesztésétől...

Tudják, kitől félek én? Félek például a fogorvostól, annyira, hogy a váróteremben tudok a legbuzgóbban imádkozni. A középső lányunokám például a porcelán babájától fél, azt állítva, hogy valamikor régen az elkezdte mozgatni a szemeit. Ennek ellenére annyira ragaszkodik hozzá, hogy senkinek sem hajlandó odaadni. Lehetséges, hogy szeretünk a félelmeinkkel együtt élni?

De nem volt ez mindig így. Valamikor réges-régen, a kezdetek kezdetén Isten egy félelem nélküli, gyönyörű világot teremtett, amelyet egy tökéletes, a Teremtő képmását magán hordozó emberpárral koro-

názott meg.

Honnan ered tehát a félelem?

A bűnös döntést meghozott emberpárt Isten keresi a kertben hűvös alkonyatkor: „Hol vagy?” Ádám válasza: „Szavadat hallám a kertben, és megfélemlém...” A félelem tehát a bűn következménye, és szinte egyidős az emberiséggel.

Valaki megszámlolta, hogy a Bibliában pontosan 365-ször fordul elő

A természet hirdeti Isten szeretetét (Plitvicei tavak, Horvátország)

az Isten részéről való biztatás: „Ne félj!”? Valóban, Isten nem szeretné, hogy félelemben éljünk, de lehetséges-e ez ebben a világban, ahol bűn és bizonytalanság uralkodik? Vajon mit tanít erről a Biblia?

Lukács 12:4-5 verseiben így olvasuk az Úr Jézus szavait: *„Ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg, és azután többet nem árthatnak. De megmondom nektek, kitől féljete: Féljete attól, aki minekutána megöl, van arra is hatalma, hogy a gyehennára vessen. Bizony mondom nektek, ettől féljete.”*

Itt arról van szó, hogy az ellenünk támadó embertől vagy Sátántól nem kell félnünk, mert csak e földi életün-

1 Például: 1 Mózes 15:1: *„Ne félj, Ábrám: én pajzsod vagyok tenéked...”* 2 Mózes 14:13: *„Ne féljete, megálljatok! és nézzéte az Úr szabadítását ...”*, Józsué 1:9: *„Ne félj és ne rettegj, mert veled lesz az Úr, a te Istened, mindenben amiben jársz.”*, Ésaías 43:1: *„Ne félj, mert megváltottalak, nevedet hívtalak téged, enyém vagy.”*, Márk 5:36: *„Ne félj, csak higgy.”*, Lukács 12:32: *„Ne félj te kicsiny nyáj, mert tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek adja az országot.”* stb.

ket veszíthete el, de az örök életünkhöz nem nyúlhatnak.

De ki az, akinek hatalma van a gyehennára vetni? Jakab 4:12-ben ezt olvassuk: *„Egy a törvényhozó, aki hatalmas megtartani és elveszíteni...”* Csak Istentől kell tehát félnünk, de nem mint zsarnoktól rettegnünk, hanem mint engedelmes gyermek féli a szüleit, és nem mer, sőt nem is gondol arra, hogy ellenük szegülve megbántsa azokat, akik őt a legjobban szeretik.

A mi jóságos, Teremtő Istenünknek van hatalma egyedül minden teremtménye felett, ezért méltó a dicséretre és imádatra: *„És láték más angyalt az ég közepén repülni, (...) ezt mondván nagy szóval: Féljete az Istent, és néki adjatok dicsőséget...”* (Jelenések 14:6-7).

Isten teljes engedelmességet vár el tőlünk, hisz tudja, hogy csak a keskeny úton járva, és arról le nem térve védelmezhet minket az Ő irgalmas és mindent előre látó Gondviselése. Ezért, ha a mi életünk el van rejtve

Krisztussal együtt Istenbe (Kolossé 3:3), akkor többé semmi okunk a félelemre.

„Ne aggodalmaskodjatok tehát, és ne mondjátok: Mit együnk? vagy: Mit igyunk? vagy: Mivel ruházkodjunk? (...) Hanem keresséte először az Isten országát és az Ő igazságát és ezek mind megadatnak nektek.” (Máté 6: 31,33)

„Nincsen immár semmi kárhozatásuk azoknak, akik Krisztus Jézusban vannak, akik nem test szerint járnak, hanem Lélek szerint.” (Róma 8:1)

Bátorodjunk fel, mert szerető Megváltónk megígérte, hogy velünk lesz minden napon a világ végezetéig. (Máté 28:20)

„És mi megismertük és elhittük az Istennek irántunk való szeretetét. Az Isten szeretet, és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten is őbenne. (...) A szeretetben nincsen félelem, sőt, a teljes szeretet kiűzi a félelmet...” (1 János 4: 16, 18) Ámen.

Szallós Erzsébet,
Vista

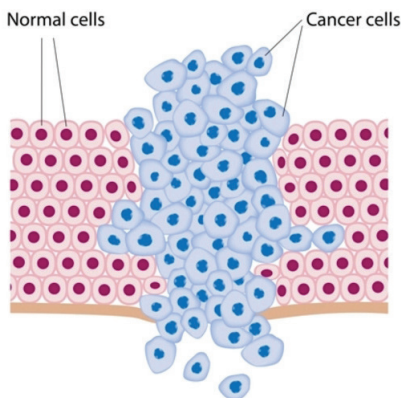
Egészségünk:

Amit a rákbetegségről tudni kell (1. rész)

(folytatás az első oldalról)

A továbbiakban röviden arról fogunk beszélni hogy mi is a rákbetegség, illetve hogyan alakul ki a szervezetben. Mint tudjuk, testünk mikroszkopikus sejtekből áll, sejtjeink pedig szöveteket alkotnak. Több fajta szövet létezik testünkben: például csontszövet, izomszövet, zsírszövet. Ezen kívül az idegeket, valamint a bőrt is meg kell említenünk. Ami a különböző sejteket illeti, azok tudnivalóan a vérünkben is megtalálhatók. Az említett szöveteket alkotó sejtek feladatuk szerint képződnek, osztódnak és elhalnak, a kiöregedett sejteket pedig újabbak és újabbak helyettesítik.

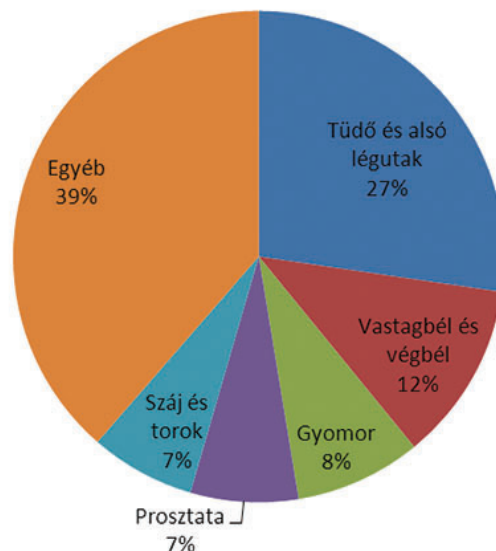
A rákos sejtek tulajdonképpen feltarthatatlanul szaporodó sejtek

Különböző szövetek különböző gyorsasággal újulnak meg. A sejtek nagyon precízen be vannak állítva, hogy milyen ritmussal újuljanak meg és mennyit éljenek. Úgy kell elképzelnünk, hogy minden egyes sejtben egy jól beállított óra rejtőzik, amelyik meghatározza a sejt élettartamát.

Viszont ha a sejtet valamilyen rossz hatás éri, meghibásodhat, és akkor ez a belső óra is megromolódhat és elállítható. A hibás sejt osztódásnak indul, de a belső óra már nem fogja leállítani ezt a folyamatot, ezért abban az őt tartalmazó szövetben mind nagyobb és nagyobb méretű sejtosztódás megy végbe. Ez a meghibásodott sejtöreg fogja képezni a rákos daganatot.

Különböző országokban, világrészekben más-más a ráktípusok egymáshoz viszonyított aránya. Romániai viszonylatban, az Egészségügyi Világszervezet a 2014. évet illetően a következő adatokkal szolgált:

Különböző ráktípusok előfordulási aránya Romániában, 2014-ben - férfiak

A következőkben tekintsük át, hogy az orvostudomány szerint mi okozhat rákot.

Genetikai tényezők. Bármilyen messzire jutott el a tudomány, be kell ismernie, hogy vannak olyan esetek,

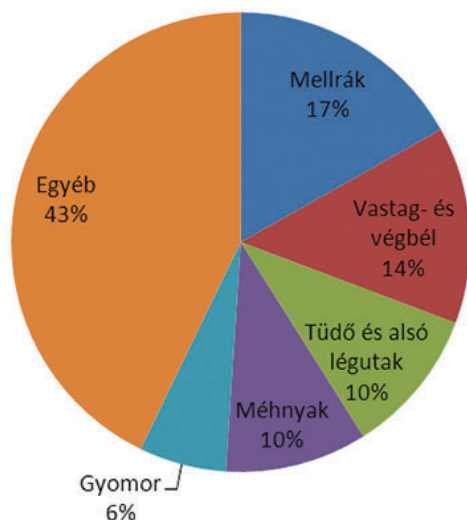
amikor kiszámíthatatlan a betegség megjelenése, illetőleg lefolyása. Az öröklött tényezők bizonyos mértékben meghatározóak az egészség terén is. A rákbetegségekre való hajlamot tehát örökölni is lehet, de ki kell hangsúlyoznunk e ponton, hogy itt pusztán hajlamról van szó. Megfelelő és egészséges életvitellel csökkenthetjük a rákbetegség megjelenésének kockázatát. Ugyanakkor ha a felmenőink, rokonaink között vannak rák betegek, ez serkenget arra is, hogy felfigyeljünk a kezdeti jelekre, illetve szűrővizsgálatra jelentkezzünk. Ezekre később még kitérünk.

Szót kell ejtenünk itt arról is, hogy ami az örökletes tényezőket illeti, léteznek olyan ritka betegségek is, amelyek a rák kialakulásának igen magas kockázatát örökítik át. Ilyen például a *neurofibromatózis*, vagy az igen ritka *örökletes vastagbélrák*.

Dohányzás. Általános vélekedés szerint világszerte az összes rákbetegség 22%-át lehetne megelőzni,

ha kiküszöböljük a dohányzást. Ez az egyik legjobban kimutatható rákkeltevő tényező. A tüdőrákok kialakulásának 70% -ában játszik szerepet a dohányzás, és amint a fenti ábrán is láthattuk, országunkban a férfiak

Különböző ráktípusok előfordulási aránya Romániában, 2014-ben - nők

körében gyakoribb a tüdőrák aránya. Ez nagyjából azzal magyarázható, hogy a férfiak többet is dohányoznak. Meg kell említenünk azt is, hogy a passzív dohányzás, - azaz, a szoba mások által telefüstölt levegőjének a beszívása - *legalább annyira* káros, mint az aktív, ezért a dohányosnak ezt feltétlenül figyelembe kell vennie, és bár a családját és egyéb embertársait feltétlenül meg kell óvnia a füsttől.

A dohányzás nemcsak a tüdő- és légzőrendszer megbetegedésében játszik szerepet, hanem a nyelőcső, húgyhólyag és a méhnyak rákos megbetegedését is előidézhetheti. A dohányzás tehát mindenképpen káros, a rákbetegség pedig csak az egyik szelete az így keletkezett füst romboló hatásainak.

A dohányzás és az alkohol egy rossz kombináció, mindkettő növeli a rák kialakulásának veszélyét

Alkohol. Az alkohol is káros az egészségre, ami a rákbetegség kialakulását illeti. Az alkohol a felső tápcsatorna (szájüreg, nyelőcső, torok), a máj, a vastagbél és a mellrák kialakulását is előmozdíthatja. A felső tápcsatorna és a máj rákos elváltozásainak 75%-ban kimutatható az alkohol szerepe. A dohányzással való kombinációja folytán egymás káros hatását elősegítve, sőt fokozva¹ növelik a rákos daganatok előfordulásának kockázatát.

Ülő életmód, nem megfelelő étrend, túlsúly. Az ülő életmód alatt a kevés mozgással járó életmódot értjük. Talán meglep az, hogy a rákot előidéző tényezők sorában ezekről is olvasunk, viszont ahogy telt az idő, mind jobban és jobban kirajzolódt, mennyire fontos ezen tényezőket is figyelembe vennünk. Tehát, a dohányzást és alkoholfogyasztást elhagyva, de ugyanakkor a helyes, növényi alapú étrendre is áttérve, s ezekkel együtt a bőséges testmozgás és az egészséges testsúly elérése és megőrzése által a nyelőcső-, vastagbél-, mell-, vese-, illetve méhnyak kialakulásának kockázatát erőteljesen csökkenthetjük. A későbbiekben további részleteket közlünk majd a

¹ Ezt nevezzük *szinergikus* hatásnak

helyes életmódról, testsúlyról, illetve a megfelelő étrendről.

Fertőzések. Kimutatták, hogy bizonyos kórokozók által okozott fertőzések a rák kialakulásának magas kockázatával járnak. Ezek közül a legjelentősebb a HPV (Human Papilloma Virus), mely nagyon megnöveli a méhnyakrák kialakulásának veszélyét. Erről a vírusról tudnunk kell, hogy nemi úton terjed, maga a fertőzés azonban nem észlelhető, és rövid távú következményei a legtöbb esetben nincsenek. A HIV/AIDS, illetve a krónikus májgyulladás előidéző HVB és HVC vírusoknak szintén szerepük lehet a daganatos betegség megjelenésében.

A környezetünkben előforduló káros vegyi anyagok. A rákkutató intézetek számos anyagot vizsgáltak meg világszerte, amelyekről úgy gondolták, hogy bármiféle közül lehet a rák kialakulásához. Köztudott, hogy környezetünk manapság szennyezettebb és mesterségesebb, mint bármikor a múltban volt. Számos anyagról kimutatták már, hogy rákkeltő, és ezeket, a lehetőségek szerint, fokozatosan igyekezzenek kivonni a használatból. Az Egészségügyi Világszervezet nyilatkozata szerint 2003-ban az összes rákbetegség 1-4%-át okozták a környezetünkben levő káros anyagok. Többnyire azok vannak e veszélynek kitéve, akiknek munkahelye a káros vegyi anyagoknak való fokozott kitettséget feltételezi - a vegyipar, kőolajipar, bizonyos bányászati formák, stb, - de talán a legjelentősebb ilyen jellegű ártalmas anyag az azbeszt.

Fontos a családban helyes, egészséges szokásokat kialakítani

Sugárzások. Az atombomba sújtotta japán régióban a katasztrófát követő években-évtizedekben megnövekedett a rákbetegek száma. A Csernobilban történt robbanás is számos, a sugárzás miatti betegséget és elhalálozást vont maga után, ezen kívül pedig tilos volt bizonyos, a radioaktív hamu által fertőzött vidé-

kekről származó, sugárzásfertőzött élelmek fogyasztása a védekezés érdekében. Ezen veszélyek helyhez kötöttek és ideiglenesek lehetnek, viszont a nap által kibocsájtott, és földünkre – az ózonpajzs megritkulása miatt egyre nagyobb mértékben – érkező ultraibolya (UV) sugárzás mindannyiunkat érint. Ez a sugárzás,

más, főleg életmódbeli tényezőkkel együtt, a fő felelős a bőrrák különböző fajtáinak kialakulásáért.

Rupárcsics Arnold,
végzős orvostanhallgató,
Kolozsvári Orvosi és Gyógyszerészeti
Egyetem
(Folytatjuk)

A Tíz- parancsolat

(6. rész)

Az ötödik parancsolat

„Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön, amit az Úr, a te Istened ad tenéked.” (2 Mózes 20: 12)

Pál apostol szavai szerint, ez az első parancsolat, melyhez ígéret fűződik¹: a hosszú életé. Ma, a modern, Bibliát elvető demokráciákban² egyre inkább felvetődik a minden fajta, a Szentírás és a jóézés diktálta tekintély megkérdőjelezése (úgy mint a szülőké, az idősebbeké, a tanároké, stb.).

Sátánnak itt rendkívül fontos a siker elérése, hisz tudja: ha valaki nem tiszteli a földi szüleit, akik őt születték, nevelték és táplálták, az a mennyei Atyát sem lesz képes tisztelni, s így a nagy lázadó hűség követőjévé válik, kinek szívében a Világegyetemben először foggant meg, borzalmas és érthetetlen módon, az Alkotója és Atyja iránti gyűlölet.

¹ Efézus 6:2

² A *demokrácia* szavunk eredetije az ógörög *demokratia*, mely a *demosz*: nép, és a *kratein*: uralkodni szavakból tevődik össze, és *népuralmat* jelent. A háttérből oly könnyen manipulálható nép állítólagos uralmával a Bibliában Isten népe esetében bemutatott *teokráciát* – *Istenuralmat* – próbálja helyettesíteni a tökéletlen, bűnös ember, az általunk eddig és jelenleg is tapasztalt eredményekkel.

A kínai kultúráról olvasva, kellemesen meglepett, hogy ott mennyire tisztelik az időseket. A sokszor már alig látó vagy halló déd- vagy ükapa még mindig a nagy család fejének és legtiszteltebb tagjának számít – ez lévén az egyik határozott oka e nép hosszú életének. Másrészt, képzeljünk el egy olyan magyar vagy román családot – amilyenből, sajnos, én is láttam nem egyet - ahol a szülők iránti rendkívüli szeretetlenség és tisztetlenség uralkodik: nem csoda, ha az ilyen helyzetben levő szülő szíve összetörik, és a lehető leghamarabbi megpihenését kívánja... De az átok tovább terjed: a kis unokák, ebben a légkörben felnőve, miként fognak majd bánni a maguk során ugyancsak megöregedő szüleikkel?

E borzalom okai

Az elsődleges és mindent átható okot, mint említettük, a Szentírásnak és az abban foglalt elveknek a megtagadásában kell keresni. A mai, elvilágiasodott Nyugatot e szempontból megszegyeníti számos pogány, ázsiai és afrikai, de akár

bennszülött amerikai kultúra is: ezek a népek még mindig magukkal viszik a Noétól és fiaiól annak idején átörökölt igaz vallás ezen rendkívül fontos elemét... A Római levélben Pál apostol erre vonatkozóan érdekes megjegyzést tesz: *"Mert mikor a pogányok, akiknek törvényök nincsen, természettől a törvény dolgait cselekszik, akkor ők (...) megmutatják, hogy a törvény cselekedete be van írva az ő szívökbe..."* (Róma 2:14-15)

Kedves Olvasó! Mit láttak vagy látnak a mennyei könyvek bejegyzéseit³ készítő angyalok – a szüleinkhez fűződő viszonyt illetően? Van-e még valami a szívünkben abból a szeretet- és tisztelet-kincsből, amit a Teremtő az Édenkertben ős-szüleink keblébe rejtett?

E rövid parancsolathoz nem fűződik semmilyen megjegyzés, mint például: *Tiszteld szüleidet, ha azok megérdemlik... ha szépen viselked-*
3 „És látám a halottakat, nagyokat és kicsinyeket, állani az Isten előtt: és könyvek nyitattának meg (...) és megítéltének a halottak azokból, amik a könyvekbe voltak írva, az ő cselekedeteik szerint” (Jelenések 20:12)

A kínai családokban az idősek tisztelete megszokott dolog

Italozó- és szerencsejáték-helyiséggé alakított, híveit veszített skóciai templom

nek veled... ha megfelelnek elvárásaidnak, stb. Valóban, ideális az lenne, ha a szüleink tökéletesek lennének, vagy lettek volna. De nem voltak azok, mint ahogy mi sem vagyunk, nemde? Milyen könnyen megítéli a lázadó fiatal a szüleit,⁴ de sokszor csak azért, hogy saját bűnösségét és nyomorúságát mentegetni próbálja...!

Pál apostol így ír Timóteusnak: „Azt pedig tudd meg, hogy az utolsó napokban nehéz idők állnak be. Mert lesznek az emberek magukat szeretők, pénzsóvárgók, kérkedők, kevélyek, káromkodók, szüleik iránt engedetlenek, háladatlanok, tisztátalanok, szeretet nélkül valók, kérlelhetetlenek...” (2 Timóteus 3: 1-3)

Hallottuk-e hogyan beszélnek a gyermekek az utcán, iskolában, játszótéren? A felnőttektől és a filmekből tanult trágár módon gyalázzák Istent és egymás szüleit, Sátán

4 „Ne ítéljtek és nem ítéltettek...” (Lukács 6:37)

nagy öröme. Milyen példát adunk mi nekik? Milyen programok megtekintését tettük számukra lehetővé? Megszenteltük-e vagy megszenteltelenítettük otthonunk légkörét?

Az Úr így beszél erről: „*És mivel hogy a gonoszság megsokasodik, a szeretet sokakban meghidegül.*” (Máté 24:12)

Minden baj oka a szeretet kihűlése, ez pedig a gonoszságnak, azaz mindenféle bűnnek a megszapordásából fakad, mivel a szeretet érzékeny palántáját megöli a bűn mérgezett légköre.

Paráznság

Az egyik nagy bűn, melyet majd másik lapszámban elemezzük részletesen, a paráznság bűne. Ez a bűn

különösen a hatvanas évek elején, az amerikai hippy mozgalom beindulásával tört be a nyugati társadalomba, felrúgva minden értéket, melyet az addigi család és társadalom még megőrzött. E mozgalom gyászos örökségeként tartjuk ma számon a fiatalok szabados életét, a drogozást, a szülők és tanárok iránti tiszteletlenséget, a tanulás és a munka iránt érzett megvetést, a lányok és nők erkölcstelen ruházatát, s a paráznságot nyíltan dicsőítő zenét és filmeket. Gondoljunk csak el: milyen jeleneteket lát kora ifjúságától kezdve a médiákban a mai gyermek, amelyek révén teljesen elveszíti tiszteletét a felnőttek világával szemben, beleértve a szüleit is...!

A rendkívül fejlettnak tartott svéd társadalomban például, ahol már akkoriban bevezették az iskolai „szexuális oktatást”, a gyerekek kétharmada apa nélküli családban születik, s a maradék egyharmadból is ki tudja, hánynak vannak összeházasodva a szülei? Az egészséges családmodellt nem ismerő, az édesanyját különböző „barátokkal” látó gyermek nem lesz képes tisztelni a szüleit.

Önzés

A fogyasztói társadalom másik átka a mindenféle szükségtelen javak iránti sóvárgás. A nagyvárosok betonrengetegében felnőtt, a kerti munka és a természet közelségének áldásaitól megfosztott, sokszor értelmetlen, tétlen életet folytató gyermek és ifjú elméjében nem alakulhat ki a helyes

A hatvanas évek hippy mozgalmának tagjai

értékrend: nem fogja fel, mennyi erőfeszítéssel jár bárminek is a megtermelése, és munka nélkül megszerzett javak után sóvárog, hisz a polcokon és a kirakatokban minden előtte van. Ezután, ha úgy érzi, hogy – az egyébként gondoktól kimerült, sokszor a kétségbeesés szélére jutott, számos egyéb problémával küzdő - szülei nem adnak meg neki mindent, amit kíván, lázadni és dühöngeni fog.

Családmocklek

Egy másik nagy probléma az Isten által meghatározott családi rend felbomlása:

„Ti asszonyok a ti saját férjetekek engedelmesek legyetek, mint az Úrnak. Mert a férj feje a feleségének, mint a Krisztus is feje az Egyháznak (...) Ti férfiak, szeressétek a ti feleségeket, miképpen a Krisztus is szerette az Egyházat, és önmagát adta azért (...) az asszony pedig meglássa, hogy félje a férjét.” (Efézus 5:22-23, 25, 33)

A világban a nők egyenjogúságáért vívott harc a vége fele jár. Női elnökök, igazgatók, bírók, jogászok, rendőrök és katonatisztek, női futball és női ökölvívás hirdeti fennen hogy a nők régmódi, alárendelt szerepe már a múlté. Ma már a nő a saját ura akar lenni, sőt, a férjének is ura. Több magyar asszonytól hallottam viccesen, hogy férje a fej, de ő, a feleség, a nyak. És ez sajnos igaz.

A Bibliában meghatározott, férjének engedelmes, anyai és segítőtársi szerepét el nem fogadó akaratos, állandóan követelőző és veszekedő, de ugyanígy a morgó vagy hideg nő is pokollá tudja tenni férje és egész családja életét. Az ilyen légkörben felnövő gyermek nem képes tisztelni a papuccsá lealacsonyított édesapját, de szíve mélyén meggyűlölheti a félelmetes, és sokszor a gyermekeit a férje ellen uszító édesanyját is.

Másrésről, a feleségén basáskodó, durva, szeretetlen férj is kiöli a tiszteletet a gyermekekből. Ebben a másik, szerencsétlen családmocklekben az anya talán egy életen át tűr és remél, mindent szorgalmasan megtéve kényura kegyének elnyerésére, de hasztalan. A gyermek tanácsalansá-

gában és szívének zavarában végül mindkettőt megvetheti vagy manipulálhatja.

Az édesapát nem tisztelő lány a férjét sem fogja tisztelni. Az édesanyját nem tisztelő és szerető fiú a feleségét sem fogja igazán szeretni. Az egyedüli kiút ez zűrzavarból a Bibliai modell, melyben a férfi úgy szereti a feleségét mint Krisztus az Egyházat, az asszony pedig tiszteli férjét és néki engedelmeskedik, miképpen az Egyház Krisztusnak, nem feledve, hogy ez csak akkor lehetséges, ha állandó kapcsolatban vagyunk Istennel, a szeretet forrásával. Az egészséges, szerető légkörben és Isten félelmében felnőtt gyermekek, ha ők is így döntenek, az Egyház és a társadalom gyümölcsöző tagjává, s az eljövendő ország polgáraivá válhatnak.

Végszó: vigyázat!

Végezetül, még egyszer egy intő szó a gyermekeknek: bármilyen is legyen a szülőnk, Isten nem engedi meg az irántuk való tiszteletlenséget. A szüleinkre gondolva, csak egyetlen hozzáállásunk lehet: a szereteté és a tiszteleté, életük utolsó pillanatáig, imádkozva egyúttal azért, hogy az örök életet is elnyerhessék.

„Ha valakinek pártütő és makacs fia van, aki az ő atyja szavára és az ő anyja szavára nem hallgat, és ha megfenyítik sem engedelmeskedik nekik: az ilyet fogja meg az ő atyja és anyja, és vigyék azt az ő városának véneihez és az ő helységének kapujába, és ezt mondják a város véneinek: Ez a mi fiunk pártütő és makacs, nem hallgat a mi szónkra, tobzódó

A 2000-es évek amerikai kongresszusának 16 női szenátora

és részeges. Akkor az ő városának minden embere kövekkel kövezza meg azt, hogy meghaljon. Így tisztítsd ki a gonoszt közüled, és az egész Izráel hallja meg és féljen!” (5 Mózes 21:18-21)

„Aki megveri az ő atyját vagy anyját, halállal lakoljon. (...) Aki szidalmazza az ő atyját vagy anyját, halállal lakoljon.” (2 Mózes 21:15-17)

„Aki megtartóztatja az ő vesszejét, gyűlöli az ő fiát, aki pedig szereti azt, megkeresi őt fenytékkal.” (Példabeszédek 13:24) Lásd még: Példabeszédek 22:15, 23:13

„Ti is atyák, ne ingereljétek gyermekeiteket, hanem neveljétek azokat az Úr tanítása és intése szerint.” (Efézus 6:4)

Mindannyian, kik szülők vagyunk, szüleink gyermekei is vagyunk. Vajon melyik minőségben nem vétkeztünk...?

Dávid imájával búcsúznék: „Egészen moss ki engemet az én álnoksággomból, és az én vétkeimből tisztíts ki engemet...” (Zsoltár 51:4) Ámen.

Jancsó Erik

A család boldogsága a kölcsönös szeretettől és tisztelettől függ

Figyelő:

Brexit

Nemrég, június 23-án zajlott le az Egyesült Királyságban az országnak az Európai Unióból való kilépéséről szóló népszavazás, a *Brexit*. Ez a furcsa műszo, mely magyar fülnek inkább a béka-nemzetiség nyelvén hangzik, két angol szó betűiből tevődik össze: **British Exit**, ami magyarra fordítva *Brit Kilépést* jelent. A szavazást megelőző hetekben, látva a vélemény kutatások által kimutatott „veszélyes” helyzetet – azaz, hogy már lassan többségbe kerülnek a kilépést óhajtók – számos fenyegető-kérlelő üzenet kezdett el záporozni a brit szavazótáborra. Tekintélyes lapok, úgy mint a brit *The Economist*, vagy a kanadai *The Globe* vagy *Toronto Star*, befolyásos üzletemberek és politikusok, mint pl. Soros György vagy az Európa Tanács elnöke, Donald Tusk, számos egyéb politikai szereplővel együtt óva intették az angolokat a kilépéstől, súlyos politikai és gazdasági károkat jósolva Nagy Britanniának.

Az Európai Unió története

A Nyugat-Római Birodalom összeomlását követően mindig is létezett a részekre szakadt birodalom utódállamai újraegyesítésének vágya. Nagy Károly, V. Károly, Napoleón, Hitler és Sztálin – mind e vágyalmot szerették volna megvalósítani, természetesen az ezt követő világuvalommal együtt.

A második világháború után, az európai vezetők szerették volna elkerülni az újabb háború kirobbanásának veszélyét, s ennek lehetőségét egy újabb szövetségben látták, mely ugyanakkor ellent tudott volna állni az akkorra kialakult két pólusú világrend legfőbb két nagyhatalma – az Egyesült Államok és a Szovjetunió – saját érdekeiket véghezvinni akaró befolyásának.

1951-ben hat állam¹ vetette meg az Európai Unió alapját, megalakítva

¹ Franciaország, Nyugat-Németország, Olaszország, és a Benelux államok: Belgium, Hollandia és Luxemburg

London, Westminster palota

az Unió előzetesének számító Európai Szén- és Acélközösséget, alapító és előmozdító „atyái” között olyan nevekkel, mint Konrad Adenauer német,

pán gazdasági és politikai lépésekkel megvalósítja azt, ami a történelem hadvezéreinek és diktátorainak eddig nem sikerült...

Nagy Károly frank király (742-814)

Altinero Spinelli olasz, és Jean Monnet francia politikusok. Az elkövetkező években a Közösség tagjai további politikai és gazdasági lépésekkel mélyítették el integrációjukat, míg azután 1957-ben a szervezet felvette az Európai Gazdasági Közösség nevet, majd további tagállamokkal bővülve 1993 nov. 1.-től az Európai Unió megnevezést fogadták el. A 2007-es román és bolgár, és a 2013-as horvát csatlakozással együtt 29 tagúra² nőtt Unió, úgy tűnt, fegyverek nélkül, csu-

² A nyugat-európai államok közül csak Svájc, Norvégia és Izland tarózkodtak a belépéstől

Csakhoggy...

Csakhoggy milyen ideológiai fundamentuma lehet egy olyan szövetségnek, mely, Lech Walesa lengyel politikus nemrég szavai szerint, a kommunizmust, de a kereszténységet is elutasította? Ma sokszor halunk poszt-keresztény Európáról - ahol a Bibliát, mint elavult és emberi jogokat sértő könyvet félretették az útból, és a Teremtő Istent az Emberi Ész, a Mértéktelen Fogyasztás, az Élvezetek és a Romlott Kívánság bálványai helyettesítették.

Jelen pillanatban, az Egyesült Államokhoz hasonlóan, az Európai Uniót irányítók is többek között azon vannak, hogy egy új (de valójában nagyon is régi) erkölcsrendszert vezessenek be, amely a lehető legtöbb ponton ellentmondjon a Bibliában lefektetett törvénynek: egyneműek (polgári és templomi!) házassága, a gyermekek megrontása (a kiskortól kötelezően bevezetett úgynevezett „szexuális oktatás”, az egynemű, pl. férfi-házaspárok gyermek-adopciója, stb. révén), a médiákban engedélyezett, sőt reklámozott erkölcs-telenség, erőszak, gonosz beszéd,

spiritizmus és sok egyéb bűn, a gyermekeknek szülei és tanárai iránt való engedetlenségének támogatása az ún. „kiskorúak jogainak” ürügyén, s számos egyéb lépés révén, mellyel Európát az ókori, Isten által kiirtásra ítélt kánaániak szintjére akarják süllyeszteni.

Az Európai Álom álarca mögött, mint országunk is megérzi, a bizonyos régiókat tönkretévő gazdasági húzások, a korrupció és a legálszentebb ámitások démonai húzódnak meg, kitarotán törekedve Európa százmillióinak Istentől való teljes elidegenítésére, s az ezt követő nyomor, káosz és szenvedés uralmának beiktatására.

De mit szól mindehhez Isten?

A múlt havi lapszámunkban bemutatott, *Ha ezrek esnek is el* című könyvben, a főhős, Franz Hazel, zászlóaljával valahol a nagy orosz sztyep-pén állomásozva hirtelen meglepő kijelentést tesz bajtársai előtt:³

-Hitler sohasem lesz képes a németek zászlaja alatt egyesíteni a világot, mivel ez ellene mond a Bibliai próféciaíknak.

Egy ilyen kijelentés a német hadseregben az azonnali halálbüntetést vonta maga után, ám Franz, megdöbbsent társai előtt bátran bemutatta a Dániel második fejezetében szereplő szobor-prófeciát, mely szerint a Római Birodalom helyén megszülető országok többé nem egyesülnek, hanem a következő nagy esemény az Isten országának megalapítása lesz. Az Úr a veszélyes helyzetben is megőrizte e biznyságtévő gyermekét az életére törőktől, s a Hitler végső győzelmében hinni akaró hűséges nációk, s ugyanúgy az egész világ tanúja lehetett a németek és szövetségeseik⁴ nagy sztálingrádi vereségének, s az ellenséges erők harapófogójába szorított német hadigépezet fokozatos összeroppanásának, mely Hitler öngyilkosságával és a teljes kapitulációval végződött.

³ Az említett könyv 110. oldalán

⁴ Közöttük sajnos a magyar és a román hadsereggel

Német katonák a Don-parti Rosztovnál, 1942 nyarán

Sok ember-titánnak betört már a feje a Bibliai próféciaíkon... Tekintsük meg hát mi is közelebről a Dániel második fejezetét!

A világtörténelem legfontosabb szobra

Dániel próféta könyvének második fejezetében a Babiloni Birodalom akkori királya, Nabukodonozor⁵ éjjeli álmot lát, amelyet azonban reggelre elfelejt. Ugyanakkor érzi, hogy valami nagyon fontos dologról van szó, s azonnal összehívja az „írás-tudókat, varázslókat, bűbájosokat és káldeusokat”⁶, akik az akkori, babonás, álmofejtésben, csillag- és mindenféle más jóslásban⁷ hívő babiloni társadalomban nagyon fontos szerepet játszottak, ám ezek nem tudják kitalálni, mit is álmodott a király. A kényúrnak ekkor fellobban a haragja, gondolván, hogy ha ezek az - állításuk

⁵ Eredeti, ó-babiloni nyelven: *Nabu-kudurri-uszur*, azaz „Nabu, óvd meg a királyt!”

⁶ Dániel 2:2

⁷ Tőlük maradt ránk a manapság számos újságban és egyéb médiákban rendszeresen megjelenő *horoszkóp* is (Ikrek, Bika, Rák stb.), mely valójában a *babiloni, káldeus horoszkópot* jelenti

szerint a rejtett világgal kapcsolatban levő - emberek a titkos tudományukkal nem képesek leírni egy pár órával azelőtti álmot, akkor miképpen láthatnának bele a jövő titkaiba? Ez azt jelentené, hogy addig e csalók hiába ették a kenyerét! Dühében így válaszol: „Ha tehát meg nem mondjátok nekem az álmot és annak értelmét, darabokra tépettek, és a ti házaítok szemétdombbá tétetnek.” (5. vers)

A halálos ítéletről szóló parancs kimegy, és keresik az akkor már a babiloni udvarnál szolgáló Dánielt és három társát is, hogy a többi pogány bölccsel együtt kivégeztessenek. Dániel azonban egy nap haladékot kér a királytól, és a zsidó foglyok hő imájára válaszképpen, Isten éjjeli

A király álma

A látomásbeli szobor részben vas, részben cserép lábfejei

álomban kinyilatkoztatja a látomást és annak magyarázatát Dánielnek. Másnap a király elé hivatják, és ő bátran így szól:

„A titkot, melyről a király tudakozódék, a bölcsek, varázslók, írástudók, jövendőmondók meg nem jelenthetik a királynak. De van Isten az égben, aki a titkokat megjelenti: és Ő tudtára adta Nabukodonozor királynak, mi leszen az utolsó napokban.” (27-28 vers)

Az ókori Babilon romjai

Az ezután bemutatott prófécia hidat képez az időben: a 2600 évvel ezelőtti Babilontól egészen napjainkig, sőt azon is túl, Isten, mintegy hatalmas fényező által, bevilágít a titkos jövőbe ezen ókori király és ámuló udvartarása előtt:

„Te látád, oh király, és ímé egy nagy kép: (...) az állóképnek⁸ feje tiszta aranyból, melle és karjai ezüsből, hasa és oldala rézből, lábszárai vasból, lábai részint vasból, részint cserépből valának. Nézed vala, amíg egy kő leszakada kéz érintése nélkül, és letöré azt az állóképet vas és cserép lábairól, és darabokra zúzá azokat. (...) Az a kő pedig nagy hegygé lőn, és betölté az egész földet.” (31-35 versek)

Vajon mit jelent mindez?

A második fejezetet végigolvasva megértjük, hogy a különböző testrészek birodalmakat jelképeznek. A hetedik és nyolcadik fejezetekben a prófécia megismétlődik, azonban a birodalmakat itt már fenevadak (vadállatok) képviselik. Az arany fej – vagy Dániel 7-ben a szárnyas országon – Babilont, az ezüst mell és karok a Babilont legyőző médo-perzsa szövetséget jelentik (a hetedik feje-

⁸ állókép: a szobor régies neve

zetben ez egy oldalán fekvő medve, a nyolcadikban pedig kétszarvú kos), míg a réz hasak és oldalak Makedón Sándornak a perzsákat legyőző birodalmát szimbolizálja (a hetedik fejezetben négyfejű, szárnyas párdúc, a nyolcadikban erős, egyszarvú kecskebak). A szimbólumok részleteiről és mély értelméről most nincs időnk szólni, azonban lépünk tovább: a vas lábszárok, vagy, a hetedik fejezet szerint egy rettenetes, iszonyú erős, vasfogú állat⁹ a görögöket legyőző, ezután következő Római Birodalmat jelképezik, majd az ezt követő, részben vas, részben cserép lábfejek a Római Birodalom helyén keletkező új országokat.

És most figyeljünk oda a Szentírás magyarázatára: „És hogy a lába ujjai részint vas, részint cserép: az a birodalom részint erős, részint törékeny lesz. Hogy pedig vasat elegyülve látál agyagcseréppel: azok emberi mag által vegyülnek, **de egymással nem egyesülnek**, minthogy a vas nem egyesül a cseréppel.” (Dániel 2:42-43)

Valóban, a Nyugat-Római Birodalom 476. évi összeomlását követően, a bukását elősegítő vándor népek – vizigótok, osztrogótok, germánok, szuének, frankok, lombardok, herulok, vandálok, hunok, stb. – letelepedve vagy szétszóródva és tovább keveredve, a középkor idejére kialakították a mai európai nemzetek térképét. Azonban, amint a prófécia is leszögezi, e népek közül egyesek gyengék lesznek, mások pedig erősek, és habár „emberi mag által” vegyülnek – pl. az élükön álló királyok házasságai révén¹⁰ – mégis, **többé nem egyesülnek**. Most pedig tekintsük meg a következő verseket:

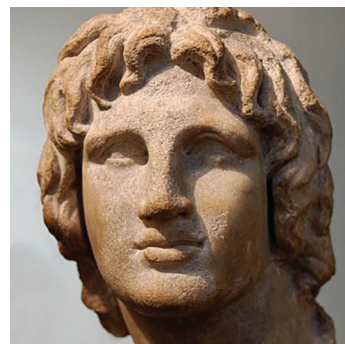
„És azoknak a királyoknak idejében támaszt az egek Istene birodalmat,

⁹ Lásd Dániel 7:7-et

¹⁰ Például 1914-ben, az első világháború előestéjén majdnem mindegyik európai nemzet élén egymással rokonságban levő királyok álltak (mindannyian az angol Viktória királynő családjához tartoztak), ami azonban nem akadályozta meg őket abban, hogy a történelem addigi legvéresebb háborúját vívják meg egymás ellen.

mely soha örökké meg nem romol, és ez a birodalom más népre nem száll át, hanem szétzúzza és elrontja mindazokat a birodalmakat, maga pedig megáll mindörökké. Minthogy láttad, hogy a hegyről kő szakada vala le kéz érintése nélkül, és szétzúzá a vasat, rezet, cserepet, ezüstöt és aranyat: a nagy Isten azt jelentette meg a királynak, ami ezután leszen.” (Dániel 2:44-45)

„És azoknak a királyoknak az idejében”... Valaki azt mondhatná, hogy már több mint 1500 éve tart azon királyok, azaz a megosztott Európa ideje... mikor alapítja hát meg Isten az Ő birodalmát? Amikor a tanítványok is efelől érdeklődtek, Jézus ekként válaszolt: „Nem a ti dolgotok tudni az időket vagy alkalmakat, melyeket az Atya a maga hatalmába helyezett. Hanem veszték erőt, minekutána a Szent Lélek eljő rátok: és lesztek nékem tanúim úgy Jeruzsálemben, mint az egész Júdeában és Samáriában, és a földnek mind végső határáig.” (Apostolok Cselekedetei 1:7-8)

Nagy (Makedón) Sándor (i.e. 556-523) fejszobra

A mi dolgunk, Jézus tanúiként a szüntelen vigyázás, ima, és Isten iránti hűség.¹¹ Ekképpen lehetünk és maradhatunk tagjai a szentek népének, mely örökölni fogja Isten csodálatos országát, hol semmi fájdalom, szenvedés nem lesz többé, hanem csak kimondhatatlan szeretet és béke.¹²

Isten közbeszól...

Június 23-án, egy csütörtöki napon

¹¹ „Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek: mert jóllehet a lélek kész, de a test erőtelen.” (Máté 26:41)

¹² Dániel 7:27, Jelenések 21:4

Nagy-Britanniában 46 millió szavazót vártak az urnákhoz. Az azelőtti felmérések szerint a két tábor szinte egyforma létszámú volt, egy kis előnnyel az ellenzők oldalán. De, amit mind az Únióért aggódók, mind az azt ellenzők tudtak: London 7-8 milliós, főleg Úniópárti lakossága fogja a szavazás végeredményét eldönteni.

Hétköznapról lévén szó, a londoniak először munkába mentek, majd következett volna a délutáni hazaékezés utáni estebéd, majd az este tíz óráig nyitva tartó szavazóhelyiségekben való szavazás. Azonban délután hatalmas esőfelhők borították be a várost, majd az esőhöz szokott angolhoniak szemében is különleges erejű, órákig tartó zápor zúdult a városra. Az emberek egy része az állomások várótermeiben vagy a metrómegállóknak ragadt. A helyi érdekű vonatok késtek, több szavazóhelyiséget be kellett zárni. Az Internetre rögtön felkerülő fényképeken látni lehet, amint az utcákon végigzúduló víztömeg az autók ajtajának fele magasságáig ér. Sokan, későn érve haza, már el sem mentek szavazni. Az Úniópárti politikusok már az eső idején kifejezték a médiákban abbeli

Június 23-án hatalmas eső zúdult Londonra

aggodalmukat, miszerint ez az eső végzetes befolyással lehet ügyükre. Sejtésük be is igazolódott: miután a tíz óraker végződő szavazás voksait másnapra összeszámolva, közölték a végeredményt, kiderült, hogy a kilépést óhajtók tábora négy százalékkal, azaz kb. egy millió szavazattal szerzett többet...

Azóta számos vélemény született arról, hogy mi lesz ezután: egyesek dominó-effektustól tartanak, azaz hogy több, az Európai Únióhoz eddig is kritikusan viszonyuló ország

sorban kilép. Mások az Únió nagyfokú meggyengülésétől tartanak, hisz Németország mellett Nagy-Britannia képviselte a szervezet fő húzó-erejét...

Kedves Olvasó!

Valaki vezeti e világ eseményeit! Valaki, aki szabad akaratra bocsátott minket, hosszan tűrve bünt és törvényszegést, most a történelem órájára pillant, és nemsokára a nagy kő leszakad... Hol szeretnénk élni? Csúpn még egy ideig a bűn és bizonytalanság világában, avagy, mikor mindezek elmúltak, a szeretet Isten által újjáteremtett világ felhőtlen boldogságában?

Ne habozzunk tovább, adjuk át életünket még ma Őneki!

„Amiket szem nem látott, fül nem hallott, embernek szíve meg se gondolt, amiket Isten készített az őt szeretőknak.” (1 Korintus 2:9)

Jancsó Erik,
Szászfenes

Ima- sarok

„Ha igazak kiáltanak, az Úr meghallgatja, és minden bajukból kimentti őket.” (Zsoltár 34:18)

Imádkozzunk e hónap során a következőkért:

- Az Úr avatkozzon be azon családokba, ahol az ötödik parancsot súlyosan áthágnak.

dokba, ahol az ötödik parancsot súlyosan áthágnak.

- Őrizze meg országunkat a külföldről beáramló, Istentelen, züllesztő befolyásoktól.

Szombat vagy vasárnap?

Válaszoljon a Szentírás!

(2. Rész)

A vasárnap megszentelése mellett felhozott érvelések

1. A vasárnapot Krisztus feltámadásának emlékére kell megünnepelnünk. Valóban ezen a napon támadt fel Krisztus Urunk. Feltámadhatott volna szombaton is, de még halálában is példát mutatott a pihenésre vonatkozólag, és csak a következő napon támadt fel és sehol sem parancsolta meg ennek a napnak a megünnepelését.

2. Tanítványai is vasárnap voltak összegyűlve halálának hétvégéjén. Ők azonban nem a feltámadását ünnepelték, ugyanis amíg Jézus meg nem jelent meg nekik, nem is hittek abban (Márk 16:9-13). Az igazság az, hogy a bezárt ajtók mögött próbáltak elrejtőzni a zsidóktól való félelem miatt (János 20:19), és egyszer csak a zárt ajtó ellenére megjelent közöttük Jézus, és ők csak ezután hittek feltámadásában. Nyolc

nap múlva a Mester ismét találkozott tanítványaival, ekkor a hitetlen Tamás is közöttük volt.

3. Az első pünkösd is vasárnapra esett, hiszen ekkor áradt ki a Szent Lélek az apostolokra. Bármelyik napon is történt ez az esemény, még ha éppen, vasárnapra is esett, ettől e nap még nem tekinthető ünnepnek, amennyiben Isten ezt a napot nem áldotta és nem szentelte meg, illetve nem is rendelte el annak megünnepelését.

4. Apostolok Cselekedetei 20:7 szerint Pál apostol és munkatársai Troásban a hét első napján együtt voltak az ottani hívőkkel, és részt vettek a kenyér megtörésében. Pál éjfélig prédikált, mert másnap tovább akart menni. Sokan ezt úgy értelmezik, hogy itt istentiszteletről, mi több, úrvacsoráról van szó. Az említett bibliaversből ez nem tűnik ki egyértelműen. Csak a kenyér van megemlítve, de az úrvacsorai borról itt nem olvashatunk. Ugyanakkor a kenyér megtörése az őskeresztényeknél mindennapos gyakorlat volt (Apostolok Cselekedetei 2:46-47!). Ezek az alkalmak szeretetvendégségek voltak. Ilyen alkalom lehetett a Troási összejövétel is, egyfajta búcsúest. 3 Mózes 23:32-ből megtudhat-

1 „És minden nap egyakarattal kitarva a templomban, és megtörve házanként a kenyeret, részesednek vala eledelben örömmel és tiszta szívvel, dicsérve az Istent és az egész nép előtt kedvességet találva.”

juk, hogy az ünnepek naplementével kezdődtek, és a következő naplementével végződtek, de hasonló módon számították a többi nap elejét és végét is. (Lásd a Teremtéstörténetben 1 Mózes 1:5, 8, 13, 19, 23, 31. verseket.) Ennek alapján két értelmezési lehetőség van. 1. – A Troási búcsúest lehetett szombat este, azaz a vasárnap első óráiban. Pál apostol nem ünnepelte ezt a napot, reggel ugyanis már tovább utazott. 2. – Ha vasárnap este volt az összejövétel – a fentiek fényében –, a Biblia szerint a hétfő első óráiról van szó. Nincs feljegyezve, hogy Pál akkor és ott hangoztatta volna a vasárnap szentségét.

5. Korinthus 16:1-3 – „Ami a szentek számára való alamizsnát illeti, amiképpen Galácia gyülekezeteinek rendeltem, ti is azonképpen cselekedjete. A hétnek első napján mindenitek tegye félre magánál, amit sikerül összegyűjtenie, hogy ne akkor történjék a gyűjtés, amikor odamegyek. Mikor pedig megérkezem, akiket javalltok leveleitek által, azokat küldöm el, hogy elvigyék Jeruzsálembe a ti ajándékaitokat.” Ebben a három versben nyoma sincs a gyülekezésnek vagy istentiszteletnek a hét első napján. Mindössze arról van szó, hogy a hívők megsegítésének szánt alamizsnát mindenki tegye félre *magánál*, majd a korinthusiak által javasolt személyek Pál levelével együtt vigyék el a segélyeket Jeruzsálembe.

6. Jelenések 1:10 – „Lélekben valék ott az Úrnak napján, és hallék hátam megett nagy szót, mint egy trombitáét.” Vasárnap kapta volna János a látomást? A vasárnapot, azaz a hét első napját a Biblia sehol sem nevezi az *Úr napjának*. János – a vasárnapról beszélve – más helyeken is a *hét első napjaként* említi csupán (lásd János 20:1, 19). Csupán a későbbi századokban kezdték el a hét első napját az *Úr Napjának* nevezni, majd Krisztus után 386-ban, az aquileai zsinaton hivatalosan is a „Dies Domini” – az *Úr Napja* – nevet kapta. (Mindaddig a rómaiaknál ennek a napnak a neve

A kolozsvári hetednapos adventista imaház

„Dies Solis”, azaz a Napnak – mint égitestnek – a napja) volt). Tehát az, hogy János az Úr napján kapta a Jelenések 1:10-ben leírt látomást, csak azt jelentheti, hogy az esemény szombaton történt. A Biblia csak ezt a napot nevezi az Úr napjának (2Mózes 20:10: „De a hetedik nap az Úrnak, a te Istenednek szombatja...”). Ésaías próféta könyvében pedig ezt olvashatjuk: „Ha megtartóztatod szombaton lábadat, és nem üzöd kedvtelésedet szent napomon, és a szombatot gyönyörűségnek hívod, az Úr szent és dicsőséges napjának, és megszenveded azt, dolgaidat nem tevéen,

foglalkozást sem találván, hamis beszédet sem szólván: akkor gyönyörűséged lesz az Úrban; és én hordozlak a föld magaslatain, és azt mívelem, hogy Jákobnak, atyádnak örökségével élj, mert az Úr szája szól.” (Ésaías 58:13-14). Ésaías 65:17-ben egy másik ígéretet találunk, mely szerint Isten új eget és új földet teremt. Erről olvashatunk Jelenések 21:1-ben is. Ésaías 66:23-ban meg van írva: „És lesz, hogy hónapról hónapra, és szombatról szombatra eljön minden test engem imádni, szól az Úr.” Ez azt igazolja, hogy a szombat pihenő és imádati nap lesz még az örökkévalóságban is.

László Jenő,
nyugdíjas, Kolozsvár

Megjegyzés

Egyesek, mindezek után, azt kérdezhetnék: *Ha a szombatot meg kell tartani, akkor miért nem kell, ugyanígy, körül is metélnedni?* Elérkeztünk ezennel az Ó- és az Újszövetség közötti különbséghez.

Az ószövetségi áldozati rendszer, mint említettük, előremutatott az

Valdens evangélikus templom az olasz Alpokban

Úrnak, Isten Bárányának végső, nagy áldozatára. A kereszthalálkor a templomi kárpit meghasadása² jelezte e rendszer megszűnését – ám az alapelv megmaradt: most is vérrel közelünk Isten elé, de nem földi templomban és földi bárányok vérével, földi papok közbenjárásával, hanem imában, a mennyei templom kárpitja mögé, Jézus vérével és annak érdeme révén, valamint az Atya trónjánál való főpapi közbenjárása által³.

Ami a körülmetélést illeti: ezt a jelet Isten Ábrahámnak és az ő leszármazottainak adta. Galata 3:29 szerint, mi keresztények valóban Ábrahám magva vagyunk, és az első Egyházban is sok vita folyt e jelnek szükséges vagy szükségtelen voltáról. A Cselekedetek 15-ben leírt jeruzsálemi tanács határozata⁴ és más igehelyek alapján azonban elmondhatjuk, hogy az ihletett írás szerint eme, az Isten népéhez való tartozást bizonyító rendelkezés megszűnt, és helyébe a víz és Szentlélek általi, hitvalló kereszttség lépett:

² Máté 27:51.

³ Zsidók 6:19-20, 9:11-15.

⁴ Apostolok Cselekedetei 15:24-29.

Róma 2:28-29: „Mert nem az a zsidó, aki külsőképen az, sem nem az a körülmetélkedés, ami a testen külsőképen van: hanem az a zsidó, aki belsőképen az, és a szívnek lélekben, nem betű szerint való körülmetélése az igazi körülmetélkedés, amelynek dicsérete nem emberektől, hanem Istentől van.”

Kolossé 2:10-12: „És ti Őbenne vagytok bételjesedve, aki feje minden fejedelemségnek és hatalmasságnak, akiben körül is metéltettek kéz nélkül való körülmetéléssel, levetkezvén az érzéki bűnök testét a Krisztus körülmetelésében, eltemetvén Ő vele együtt a keresztségben, akiben egyetemben fel is támasztattatok az Isten erejébe vetett hit által, aki feltámasztá Őt a halálból.”

János 3:5: „Felele Jézus: Bizony, bizony mondom néked: ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába.”

(J.E.)

Nyerő kérdés

Ha Mákófalván járunk, a templom előtti világháborús emlékmű egyik oldalán a kommunista idők hangulatába is beleillő, jelmondatyszerű feliratot találunk:

„A jövő a béke emberéé.”

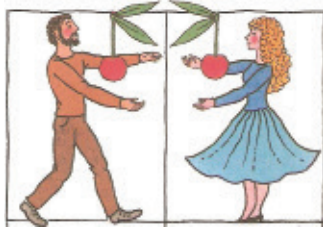
Talán csak kevesen tudják, hogy itt egy mély értelmű Igeversről van szó. Meg tudnátok-e adni az Igehelyet? (Az első 50 Zsoltárban keressük!)

A válasz beküldhető a szerkesztőség címeire. A helyes választ adók könyvjutalomban részesülnek.

Figyelem!

Kalotaszeggel kapcsolatos fényképeket (tájképek, épületek, események, családi fotók, népviselet, stb.) szívesen elfogadunk. Ezeket bármikor beküldhetik, a kellő leírással, magyarázattal együtt, postán vagy e-mailben, esetleg átadhatják lapterjesztőinknek. A borítékban kapott fotókat visszaszolgáltatjuk, ezért kérjük írják rá a nevet, címet és telefonszámot.

Az Úr, Ádámra tekintve így szól: „Nem jó az embernek egyedül lenni: szerezek neki segítő társat, hozzá illőt.” (1 Mózes 2:18)

Valóban, az egyedüllét nem jó: ezért is szeretnénk e számmal házastárs kereső rovatot indítani, nem feledve azt, hogy az igazi jó házasságok az Úrban köttetnek, amikor mindketten megengedik Őneki, a szívek ismerőjének, hogy vezesse

Házastárs-kereső

őket egymásra találásukban és egész életükön át.

Íme az első hirdetésünk:

Stabil munkahellyel rendelkező, 1,78 cm magas, 38 éves, jelenleg Kolozsváron élő, Isten iránt elkötelezett életű mezőségi fiatalember hozzá illő fiatal hölgy ismeretségét keresi, házasság céljából.

Telefon: 0742 270 917

Szeretettel várjuk a további hirdetéseket!

Hirdetés

Az *Egészség, Nevelés és Család Egyesület* kolozsvári Fiókja szervezésében 2016 okt. 27-30 között **Egészség Táborra** kerül sor *Farnason*, melynek során bemutatjuk az egészséges életmód és táplálkozás, valamint a szívbetegség, magas vérnyomás, elhízás, cukorbetegség, izületi fájdalmak, stressz és depresszió elleni küzdelem alapelveit.

A résztvevők gyógymasszázsban, személyre szabott, fizikai és lelki egészséget érintő tanácsadásban részesülnek, ugyanakkor torna és egyéb testmozgási lehetőségek is lesznek.

Érkezés: okt. 27-én, csütörtökön, 16.00 óráig. **Visszaindulás:** vasárnap 17.00 órakor.

Ára: három napi szállás, napi háromszori étkezéssel, a programokat is beszámítva: 250 lej.

Feliratkozás és további információ: a szerkesztőség telefonszámán.

Kalotaszeg: *Nádasmente:* Bács, Szucság, Méra, Vista, Türe, Mákó, Bogártelke, Daróc, Inaktelke, Egeres-Gyártelep, Egeres-falu, Jegenyé. *Havasolja és környéke:* Györgyfalva, Szászfenes, Lóna, Magyarfenes, Szentlászló, Léta, Gyalu, Magyarapus, Kiskapus, Gyeróvásárhely. *Felszeg:* Gyerómonostor, Kőrösfő, Sárvasár, Nyárszó, Bánffyhunad, Damos, Já-kótelke, Magyarvalkó, Kalotaszentkirály, Magyarókereke. *Alszeg (Almás völgye):* Ketesd, Bikal, Zsobok, Sztána, Farnas, Kispetri, Nagypetri, Váralmás, Bábonny, Középlak, Zombor.

Kalotaszeg Reménye

Szerkesztő: Jancsó Erik
Korrektúra: Orbán Hajnalka
E-mail: kalotaszegremenye@gmail.com
Tel: 0749 021 935
Postacím: 400 107 Cluj-Napoca (Kolozsvár), str. Cuza Vodă (Postakert utca) nr. 12 (szám)
ISSN/ISSN-L: 2501-3041

A *Kalotaszeg Reménye* egy magánkezelésű havilap, amelynek révén az élet különböző területeit szeretnénk megvilágítani a Szentírás által, ez utóbbi jobb megismerésével együtt, kiemelve egyúttal Kalotaszeg keresztényi és szellemi értékeit is (templomok, tájak, reprezentatív épületek, Istent dicsőítő irodalmi alkotások, stb). Ugyanakkor, mivel az *Igemagyarázatok a szerkesztő és a szerzők személyes meglátását tükrözik*, bizonyos tekintetben különbözhetnek egyik vagy másik történelmi Egyház vagy egyéb felekezetek álláspontjától. Bármikor szeretettel várjuk visszajelzéseiket, megjegyzéseiket és kérdéseiket telefonhívás, SMS, e-mail avagy postai levél útján, a fenti címeiken. Levél esetén a borítékra kérjük írják rá:

Kalotaszeg Reménye